

Homo sedens, posterectus

Homo sedens, člověk posedávající, sedavý, nad míru sedící – není pojmem lidské fylogeneze. Nejedná se o vývojové stadium člověka, který zařadil zpátečku poté, co se vztyčil, vzpřímil jako *Homo erectus*. Jde o pojem z člověčí ontogeneze. O stadium procesu, ve kterém se lidský jedinec naučí zvedat na kolena a do kolen, aby posléze chodil i zvýšenou rychlostí se přemisťoval – a poté, co mu nohy zeslábnu, případně mu je mozková cévní příhoda podetne, dával přednost pozici vsedě. A samozřejmě vleže, což je pozice nesoucí už charakter jisté definitivy.

Přechod konkrétního jedince Homo ze stavu erektoidního do stavu sedentózního vyvolává u tohoto obvykle projevy nevole, tj. nadávání, od vyčítavých výkřiků typu *Proč právě já?* až po kritiku doktorského povolání a zdravotnictví vůbec. Jedinec nucenou sedencí postižený předhazuje doktorům, že se při rehabilitaci předvádějí na pacientech postižených jen lehce, kteří by se sami ze svých potíží dostali přírodním samospádem – zatímco pro případy opravdu těžce postižených mají jen hromady ušlechtilé plytkých slov. Od kterých *skutek samozřejmě utek*.

Stav *sedence* podstatně komplikuje pohyb jedince. Jeho přemisťování, alespoň takové, kdy jde o vzdálenosti *za řeč stojící*, vyžadující zapojení externích sil a zejména kol. Takový jedinec se vlastní silou přemisťuje systémem *krok-sun-krok*, pádu se bráně holí. Gravitace je totiž síla lhostejná, ohled neberoucí. Ohled na mozkovou mrtvici a neurony z provozu vyřazené. Na gravitaci se musí *jít od lesa*. Podobně jako v kriminále může člověk, kterému odebrali možnost podstatnějšího pohybu, lepit pytlíky nebo drát peří, může Homo sedens provozovat prakticky všechny činnosti, které i Homo erectus vykonává vsedě. A není jich nijak málo. Samozřejmě není možné, aby Homo sedens proseděl celý den u jídla. Aby si propojil snídani, oběd a večeři do jediné souvislé šňůry. Už proto ne, že by při své nepohyblivosti hrozně ztloustnul. Vsedě je obtížné třeba trhat jablka. Šplhání jako takové však moderní doba sedícímu člověku neznemožňuje – šplhat se dá i po internetu. Dokonce nejenom šplhat – i podlézat se tak dá.

Sám jsem si odzkoušel, že vsedě je možné zpracovávat chrástí do otýpek. Vsedě na židli se dají lámat větve přiměřené velikosti, i přes koleno, a na hromádku úhledně skládat. A naskládané vázat do provázků. Jistá užitečnost člověka je tak zachráněna.

Povinné či vlastně vynucené sezení podporuje grafomani. Když už člověk jednou sedí, někdo se zapomene, v jeho dosahu nechá ležet tužku a hromádku nepopsaného papíru – *a neštěstí je na světě*. Obvykle to pokračuje zakoupením počítače; a důsledky pro naše prořídle lesy si každý může domyslit. Tenhle fenomén je horší než kůrovec s mniškou dohromady.

Stav *sedence* má však i své kladné stránky; ani ty by se neměly opomíjet. Sedící mužský neběhá za ženskými. Nemá na to, ani kdyby chtěl. Protože neběhá, neutíká před zákonem. Dokonce se mu ani nevyhýbá, což je zvlášť obtížné, protože v zemi jako je naše, už dávno místo mlékem a strdím oplývající houštinami zmatených zákonů, předpisů, pravidel a příkazů, musí každý na nějaký zákon narazit, sotva se pohne. Jedná-li se o lepšího člověka nebo dokonce o politika, může ovšem přestupky i zločiny páchat po telefonu i pohodlně usazen ze své židle.

Ani své ženě Homo sedens neutíká. Naopak, úpěnlivě dbá, aby ona neutekla jemu. Někdo přece musí jeho židli postrkovat – a jeho spílání bezzubému zdravotnictví naslouchat. O důvod víc, aby se volbě životní partnerky věnovala patřičná pozornost.

prof. RNDr. Stanislav Komenda, DrSc.

Oddělení biometrie LF UP
Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc
e-mail: komenda@tunw.upol.cz